

Linnan Kehitys Oy

Tilinpäätös ajalta 1.1. - 31.12.2019

LINNAN KEHITYS OY

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 2019

1. YHTIÖN TOIMINTA

Yhtiö on perustettu vuonna 1990 ja se on aloittanut toimintansa vuonna 2000. Yhtiön tehtävänä on lisätä Hämeenlinnan tunnettuutta ja taloudellista kasvua. Yhtiön liikevaihto tilikaudella oli 2.505.106 euroa (edellisellä tilikaudella 2.464.304 euroa), liiketulos oli 134.387 euroa (113.411 euroa) ja tulos 133.588 euroa (108.531 euroa). Yhtiön koko osakepääoman omistaa Hämeenlinnan kaupunki.

Yhtiön liikevaihto koostuu suurimmalta osin Hämeenlinnan kaupungin kanssa tehdystä palvelusopimuksesta ja Linnan Kiinteistökehitykselle myydyistä henkilöstöpalveluista. Lisäksi yhtiö saa tuloja julkisrahoitteisten hankkeiden toteuttamisesta. Nämä hanketulot kirjataan muihin liiketoiminnan tuottoihin.

2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELTA

Vuosi 2019 oli uuden elinkeinoyhtiön viides täysi tilikausi. Kaupungin palvelusopimuksen mukaisen perusrahoitus oli tilikaudella 1.600.000 euroa. Tilikausi 2017 oli ensimmäinen, jolloin yhtiön tilinpäätös oli voitollinen. Vuoden 2019 ylijäämän myötä edellisten vuosien alijäämät on saatu katettua.

Hämeenlinnan kaupungin, paikallisten yritysten ja Linnan Kehityksen muodostama konsortio on huolehtinut edellisen vuoden tapaan Hämeenlinnan kaupunkimarkkinoinnista vuoden 2019 aikana. Markkinoinnin käytännön toteutuksesta on vastannut Linnan Kehitys Oy erillisen budjetin mukaan. Kaupunkimarkkinointiin käytettiin vuonna 2018 339.604 euroa, josta kaupunki kattoi erillisrahoituksena 200.000 euroa.

Linnan Kehitys Oy myi Kantolan tapahtumapuiston kiinteine ja irtaimine rakenteineen Hämeenlinnan kaupungille 31.12.2018. Kantolan Tapahtumapuiston operointi tulee jatkumaan Linnan Kehityksellä, josta tehtiin erillinen sopimus kaupungin kanssa 31.12.2018. Kaupan myötä yhtiö maksoi pois Kantolan tapahtumapuistoa varten otetun pankkilainan (1.100.000 €) ja teki Kantolan Tapahtumapuiston rahoittamista varten tehdyn sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston pääomanpalautuksen (582.046,98 €) Hämeenlinnan kaupungille heinäkuussa 2019.

Toimitusjohtaja Mervi Käki toimitti irtisanomisilmoituksen hallitukselle elokuussa 2018 ja uudeksi toimitusjohtajaksi valittiin marraskuussa 2018 varatuomari Kari Saarinen. Kari Saarinen aloitti yhtiön toimitusjohtajana 8.1.2019.

Linnan Kehitys Oy:n, Linnan Kiinteistökehitys Oy:n ja Hämeenlinnan Pysäköinti Oy:n johtamisjärjestelyjen (Hämeenlinnan kaupunginhallitus 23.4.2019 § 176) myötä kiinteistökehityspäällikkö Ari Mieltä nimitettiin 1.9.2019 alkaen Linnan Kiinteistökehitys Oy:n ja Hämeenlinnan Pysäköinti Oy:n toimitusjohtajaksi. Yhtiöiden hallitusten puheenjohtajaksi nimettiin Linnan Kehitys Oy:n toimitusjohtaja Kari Saari-
nen.

Yhtiökokouksessa hyväksyttiin hallituksen esittämä yhtiöjärjestyksen muutos. Suurin muutos aikaisempaan yhtiöjärjestykseen nähden tehtiin hallitusten jäsenten lukumäärään sekä siihen, että yhtiökokous valitsee jatkossa hallituksen puheenjohtajan.

3. RAKENNE JA RAHOITUSJÄRJESTELYT

Kantolan Tapahtumapuiston rakentamiskustannuksiin otetun 1.900.000 euron lainan jäljellä ollut 1.100.000 euroa osuus maksettiin pois helmikuussa 2019. Kantolan Tapahtumapuiston rakentamista varten tehdyn sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston 582.046,98 euron pääomanpalautus tehtiin Hämeenlinnan kaupungille heinäkuussa 2019.

4. OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Business Park PARKKI avattiin vanhaan Optellin kauppakeskukseen 1.1.2020. Linnan Kehitys Oy on ollut vahvasti organisoimassa PARKIN perustamista ja sen toimintaa. Yhtiön toimisto muutti PARKIN viereen 31.1.2020.

Linnan Kehitys Oy:n, Linnan Kiinteistökehitys Oy:n ja Hämeenlinnan Pysäköinti Oy:n johtamisjärjestelyjen (Hämeenlinnan kaupunginhallitus 23.4.2019 § 176) myötä Linnan Kiinteistökehityksen kolme henkilöä siirrettiin Linnan Kehitys Oy:stä Linnan Kiinteistökehitys Oy:öön 1.1.2020 alkaen.

5. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Yhtiö jatkaa strategiansa mukaisesti tavoitteenaan kaupungin 'tunnettuuden ja taloudellisen kasvun lisääminen'. Yhtiön strategia on voimassa 2016-2020 ja tulevana vuonna yhtiön hallitus tulee uudistamaan yhtiön strategian.

Toiminnan perustana on kaupungin kanssa tehtävä palvelusopimus jossa kaupunki, yhtiön omistajana, on määritellyt toiminnan tavoitteet ja taloudellisen panostuksensa. Korona-viruksen vaikutuksen tuomat taloudelliset haasteet tulevat lisäämään yritys-
palveluiden kysyntää, mutta ne lisäävät myös kuntatalouden haasteita ja se voi tuoda myös yhtiölle rahoitusriskin tulevaisuudessa.

6. ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKI- JÖISTÄ

Operatiiviset riskit

Yhtiön menestyksellisen toiminnan kulmakivenä on yhtiön uskottavuus ja hyvä maine. Toiminta tulee olla asiakaslähtöistä, oikea-aikaista ja laadukasta. Toiminnan rahoituksen jatkuvuus edellyttää mitattavia tuloksia, joilla varmistetaan rahoitus riittävien henkilöresurssien pitämiseksi yhtiön käytössä. Johtamisessa keskeistä on resursien oikeaa kohdentaminen strategian mukaiseen toimintaan. Pienessä asiantuntijaorganisaatiossa myös poissaolojen merkitys kasvaa. Hankerahoitus suhteessa perusrahoitukseen saattaa heikentää tulosta.

Strategiset riskit

Yhtiön toimijoita yhdistää rakkaus Hämeenlinnaan ja intohimo alueen kasvun sekä tunnettuuden lisäämiseen. Tavoitteena on kehittyvä, vetovoimainen ja elinvoimainen Hämeenlinna ja markkinoinnin ydinviesti on kaupungin keskeinen sijainti. Riskinä on, että kasvu kohdistuu suurimpiin lähellä oleviin keskuksiin ja Hämeenlinnan kaupungin elinvoima ei vahvistu.

Rahoitusriskit

Yhtiön talous perustuu Hämeenlinnan kaupungin kanssa vuosittain solmittavaan palvelusopimukseen. Riskinä on kaupungin rahoituksen pientyminen, mikä vaikuttaa välittömästi yhtiön toimintaedellytyksiin. Korona-viruksen aiheuttama vaikutus kuntatalousteen saattaa heijastua myös yhtiöön rahoitukseen tulevaisuudessa. Hankerahoituksen pieneneminen vaikuttaa myös osaltaan yhtiön toimintaedellytyksiin.

Vahinkoriskit

Konsernin vahinkoriskit on katettu vakuutuksilla.

Yhtiötä vastaan ei ole vireillä korvausvaatimuksia sisältäviä oikeudenkäyntejä tai muita vaateita.

7. TUNNUSLUVUT TALOUDELLISESTA ASEMASTA JA TULOKSESTA SEKÄ MUISTA LIIKETOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

	2019	2018	2017	2016
Tunnusluvut	Linnan Kehitys Oy	Linnan Kehitys Oy	Linnan Kehitys Oy	Linnan Kehitys Oy
Liikevaihto	2 505 106,42	2 464 303,73	2 674 545,05	2 791 935,00
Liiketulos	134 386,74	113 411,32	190 985,38	-62 872,03
Liiketulos % liikevaihdosta	5,36	4,60	7,14	-2,25
Tulos ennen veroja	133 587,98	108 531,49	183 536,24	-72 650,34
Sijoitetun pääoman tuotto %	9,54	5,12	8,43	-2,58
Omavaraisuusaste %	67,46	43,73	36,29	26,74

8. HENKILÖSTÖ

Linnan Kehitys Oy:n keskimääräinen henkilöstömäärä oli tilikaudella 23 henkilöä (ed. vuonna 22). Yhtiön palveluksessa olevasta henkilöstöstä keskimäärin kuusi kohdistui Linnan Kiinteistökehitys Oy:n toimintaan. Linnan Kehitys Oy myy henkilöstöpalveluja Linnan Kiinteistökehitykselle, jolla ei ole ollut omaa henkilökuntaa. Ari Mielty siirtyi Linnan Kiinteistökehitys Oy:n toimitusjohtajaksi 1.9.2019 alkaen ja kolme henkilöä siirtyi Linnan Kiinteistökehitys Oy:n henkilöstöön 1.1.2020 alkaen. Jatkossa Linnan Kehitys Oy myy henkilöstöpalveluita Linnan Kiinteistökehitys Oy:lle hallinnon henkilöstön osalta.

Tilikaudella palkattiin yhtiöön kolme vakituista henkilöä ja neljän vakituisen henkilön työsuhde päättyi.

Yhtiö noudattaa Avaintyönantajat Avainta ry:n työehtosopimusta.

9. YMPÄRISTÖASIAT

Toiminnassaan yhtiö noudattaa lakeja ja asetuksia. Hanketoiminnassa yhtiö aktiivisesti etsii hankkeita, joiden avulla voidaan edistää kestävä kehitystä ja vähentää ympäristön kuormitusta. Vuonna 2019 oli esimerkiksi käynnissä kiertotaloutta maa-ainesten käyttöön Hämeenlinnassa -hanke.

10. HALLITUKSEN ESITYS VUOSITULOKSEN KÄYTTÄMISESTÄ

Hallitus esittää, että osinkoa ei jaeta ja tilikauden voitto 133.587,98 euroa siirretään edellisten vuosien voitto/tappio-tilille.

11.YHTIÖN OSAKKEET

Yhtiöllä on yksi osakesarja ja kaikilla osakkeilla on yhtäläinen oikeus osinkoon ja yhtiön varoihin. Yhtiöllä on 50 kpl osakkeita.

12.ULKOMAISET SIVULIIKKEET

Yhtiöllä ei ole ulkomaisia sivuliikkeitä.

13. LÄHIPIIRILAINAT JA –VASTUUT

Yhtiöllä ei ole lähipiirille annettuja lainoja eikä muita lähipiirivastuita.

14.OMAT OSAKKEET

Yhtiöllä ei ole hallussaan omia osakkeitaan.

15.YHTIÖN ORGANISAATIO, JOHTO JA TILINTARKASTAJAT

Yhtiön hallitukseen kuuluivat yhtiökokoukseen 18.6.2019 asti:

- Juha Kallioinen (puheenjohtaja), Jouni Heinonen, Esa Kilpi, Ville Lintula, Sari Myllykangas, Hanna O’Sullivan, Ranjith Kumar Prabhakaran, Anni Puntila, Antti Simola, Irma Taavela ja Teppo Turja

Yhtiökokouksen jälkeen 18.6.2019 yhtiön hallitukseen kuuluivat:

- Timo Kenakkala (puheenjohtaja), Juha Kallioinen, Heikki Kapanen, Sari Myllykangas, Pekka Sauri ja Irma Taavela.

Kaupunginjohtaja ja apulaiskaupunginjohtaja osallistuvat hallituksen kokouksiin läsnä- ja puheoikeudella.

Hallitus kokoontui vuonna 2019 kuusi kertaa.

Hämeenlinnan kaupunkikonsernissa yhtiön valvojana toimii Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja Timo Kenakkala (18.6.2019 asti) sekä apulaiskaupunginjohtaja Juha Isosuo (18.6.2019 alkaen).

Yhtiön toimitusjohtajana toimi 7.1.2019 saakka Mervi Käki. 8.1.2019 alkaen toimitusjohtajana toimi Kari Saarinen. Toimitusjohtajille maksettujen palkkojen ja luontaisetujen yhteismäärä tilikaudella oli 115.429 euroa. Hallitukselle maksetut palkkiot olivat 8.184 euroa.

Toimitusjohtajan nimeämässä johtoryhmässä olivat toimitusjohtajan lisäksi edustajina yksiköiden vetäjät seuraavan vastuualuejaon mukaan: Kati Tiitola, markkinointi- ja viestintäpäällikkö / markkinointi ja viestintä, Ari Mielty, kiinteistökehityspäällikkö / kiinteistö- ja aluekehittäminen, Anastasia Kanervisto, tiimipäällikkö / yritys- ja kaupunkikehitys ja Marco Björkskog, talouspäällikkö / taloushallinto. Johtoryhmän assistenttina on toiminut Katri Laine.

Yhtiön tilintarkastajana on toiminut BDO Oy, tilintarkastusyhteisö, vastuunalaisena tilintarkastajana Pasi Tuuva, KHT.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Sijoitetun pääoman tuotto %

$$\frac{(\text{Tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}) * 100}{\text{Taseen loppusumma-korottomat velat}} \\ (\text{keskiarvo vuoden alku ja loppu})$$

Omavaraisuusaste %

$$\frac{\text{Oma pääoma} * 100}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$$

LINNAN KEHITYS OY
Raatihuoneenkatu 21-23
13100 Hämeenlinna
Kotipaikka Hämeenlinna
Y-tunnus 0832624-0

Sisällys

	Sivu
Tuloslaskelma	3
Tase	4
Liitetiedot	6
Tilinpäätöksen allekirjoitus	7
Tilinpäätösmerkintä	7
Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	8

Tämä tilinpäätös on säilytettävä 31.12.2029 asti.

Tilinpäätöksen on toteuttanut
Jenni Mannila
Tilitoimisto Onnimanni - Talousverkko Hämeenlinna

TULOSLASKELMA

	1.1.2019 - 31.12.2019	1.1.2018 - 31.12.2018
LIIKEVAIHTO	2 505 106,42	2 464 303,73
Liiketoiminnan muut tuotot	267 615,30	268 005,89
Materiaalit ja palvelut		
Ulkopuoliset palvelut	-90 985,67	-145 650,90
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-90 985,67	-145 650,90
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 262 621,91	-1 112 828,65
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-228 074,28	-198 915,46
Muut henkilösivukulut	-23 350,43	-18 466,87
Henkilöstökulut yhteensä	-1 514 046,62	-1 330 210,98
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 775,08	-141 032,76
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00	-4 051,44
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-7 775,08	-145 084,20
Liiketoiminnan muut kulut	-1 025 527,61	-997 952,22
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	134 386,74	113 411,32
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Muilta	0,00	54,00
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	269,44	766,42
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-1 068,20	-5 700,25
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	133 587,98	108 531,49
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	133 587,98	108 531,49

TASE	31.12.2019	31.12.2018
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut aineettomat hyödykkeet	0,00	7 121,80
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0,00	7 121,80
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	1 959,71	2 612,99
Muut aineelliset hyödykkeet	756,38	756,38
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 716,09	3 369,37
Sijoitukset		
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	43 800,50	43 800,50
Muut osakkeet ja osuudet	30,00	30,00
Sijoitukset yhteensä	43 830,50	43 830,50
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	46 546,59	54 321,67
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	52 365,98	50 919,73
Muut saamiset	26 954,32	30 589,19
Siirtosaamiset	86 517,90	99 130,60
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	165 838,20	180 639,52
Rahat ja pankkisaamiset	938 107,51	2 472 222,96
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 103 945,71	2 652 862,48
V A S T A A V A A Y H T E E N S Ä	1 150 492,30	2 707 184,15

TASE	31.12.2019	31.12.2018
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	500 000,00	500 000,00
Muut rahastot (oy)		
Muut rahastot (oy)	0,00	582 046,98
Muut rahastot yhteensä	0,00	582 046,98
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	-13 501,44	-122 032,93
Tilikauden voitto (tappio)	133 587,98	108 531,49
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	620 086,54	1 068 545,54
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	900 000,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00	900 000,00
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	200 000,00
Saadut ennakot	231 123,79	263 575,34
Ostovelat	24 613,97	27 238,35
Velat saman konsernin yrityksille	1 463,14	3 410,79
Muut velat	29 590,78	36 491,03
Siirtovelat	243 614,08	207 923,10
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	530 405,76	738 638,61
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	530 405,76	1 638 638,61
V A S T A T T A V A A Y H T E E N S Ä	1 150 492,30	2 707 184,15

LIITETIEDOT**31.12.2019****31.12.2018****Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet**

Saamisten ja rahoitusarvopapereiden sekä velkojen arvostusperiaatteet

Tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista annetun asetuksen (PMA) pienyrittysäännöstä.

Taseen ulkopuolisten taloudellisten sitoumusten yhteismäärä

Sitoumukset yhteensä	73 468,02	53 972,09
Leasingvastuu myöhemmille tilikausille	37 186,63	31 244,09
Leasingvastuu seuraavalle tilikaudelle	36 281,39	22 728,00

Tiedot emoyrityksestä

Linnan Kehitys Oy kuuluu Hämeenlinnan kaupunkikonserniin, jonka konsernitilinpäätöksen jäljennös saatavissa: Hämeenlinnan kaupunki, Keskushallinto, Raatihuoneenkatu 9-11, Hämeenlinna

Henkilöstö

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	23,00	22,00
--	-------	-------

Oman pääoman muutokset**OMA PÄÄOMA**

Osakepääoma tilikauden alkaessa	500 000,00	500 000,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Osakepääoma tilikauden päättyessä	500 000,00	500 000,00
Sidottu oma pääoma yhteensä tilikauden päättyessä	500 000,00	500 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto tilikauden alkaessa	582 046,98	582 046,98
Lisäykset ja vähennykset	-582 046,98	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto tilikauden päättyessä	0,00	582 046,98
Edellisten tilikausien voitto tilikauden alkaessa	-13 501,44	-122 032,93
Jaetut osingot	0,00	0,00
Edellisten tilikausien voitto tilikauden päättyessä	-13 501,44	-122 032,93
Tilikauden voitto	133 688,39	108 531,49
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	620 186,95	1 068 545,54

Laskelma OYL 13:5 §:n jakokelpoisesta vapaasta omasta pääomasta

Jakokelpoinen oma pääoma yhteensä	120 186,95	568 545,54
Vapaa oma pääoma yhteensä tilikauden päättyessä	120 186,95	568 545,54
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,00	582 046,98
Edellisten tilikausien voitto	-13 501,44	-122 032,93
Tilikauden voitto	133 688,39	108 531,49

Hallituksen ehdotus jakokelpoisen vapaan oman pääoman käytöstä

Tilikauden voitto on 133 688,39 euroa ja jakokelpoinen oma pääoma 120 186,95 euroa.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikauden voitto kirjataan voitto/tappio -tilille ja osinkoa ei jaeta.

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Paikka:

Hämeenlinna

Aika:

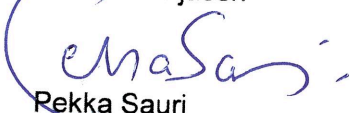
17.6.2020 (S-ristikokous 3.4.2020)

Timo Kenakkala
hallituksen puheenjohtaja

Juhana Kallioinen
hallituksen jäsen

Heikki Kapanen
hallituksen jäsen

Sari Myllykangas
hallituksen jäsen

Pekka Sauri
hallituksen jäsen

Irma Taavela
hallituksen jäsen

Kari Saarinen
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Paikka:

17.5.2021

Aika:

18.5.2020

~~Pasi Tuuva~~

~~Tilintarkastaja, BDO Oy~~

BDO Oy, tilintarkastuskeskus

PASI TUUVA, KHT

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista**Kirjanpidot ja tositelajit sekä niiden säilyttämistapa****Tilinpäätös**

Tilinpäätös ja tase-erittely

Tililuettelo ja saldoluettelot

Tilikohtainen tuloslaskelma

Tilikohtainen tase

Tililuettelo

Kirjanpidot

Pääkirjat

Päiväkirjat

Tositteet

Automaattiset tilinpäätöskirjaukset	1 - 1
Järjestelmän muodostamat	2 - 13
Maksatushakemukset	1 - 15
Muut	1 - 601
Myyntilasku	1 - 58
Myyntisuoritus	1 - 49
Ostolasku	1 - 911
Ostosuoritus	1 - 879
Palkkatositteet	1 - 343
Pankki Danske 935	1 - 20
Pankki Nordea 681	1 - 51
Pankki Op luotol 229	1 - 35
Pankki Op päätili 267	1 - 27
Tilinpäätös	1 - 8
Liitetietotositteet	1 - 1

Kaikki kirjanpitoon liittyvä aineisto säilytetään sähköisenä Visma Netvisor-ohjelmassa ja osittain paperisena mapeissa. Mapit säilytetään tilintarkastuksen jälkeen yrityksen toimitiloissa. Hallintopaperit on tallennettu yrityksen omiin arkistoihin paperisina ja sähköisinä. Tarvittaessa aineisto tallennetaan CD-ROM levyille.